

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo

Licejska knjižnica

Uredništvo in upravništvo je v Ljubljani v Simon Gregorčičevi ulici.
— Dopisi se ne vračajo. — Št. pri čekovnem zavodu v Ljubljani 11.953.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 L,
45 D, mesečno 15 D; za inozemstvo: 210 D. —

četrt leta
Ljubljana
Ljubljani.

LETO VI. | Telefon štev. 552 | LJUBLJANA, dne 20. septembra 1923. | Telefon štev. 552 | V. 111.

Dr. R. Marn:

Dobave iz Porurja.

Zasedbo Porurja so Francozi prevzeli celo gospodarsko življenje in to v najbolj industrijskem kraju Nemčije. Industriji v Porurju ne smejo poljubno izvažati svoje izdelke, ampak le z izrecnim dovoljenjem komisije Haute Commission Interalliée des Teritoires Rhenans ali pa naše »Visoke medzavezniške komisije za rensko oblast«, ozir. upravnega odbora za dovoljenje uvoza in izvoza (Comité Directeur des Licences d'Importation et d'Exportation) s sedežem v Koblencu.

Obstoji pa veliko slučajev tudi v Sloveniji, v katerih so naši industriji še pred zasedbo Porurja naročili stroje ali druge predmete, ki jih pa še do danes niso dobili, ravno vsled omenjene prepovedi.

Gori omenjena komisija je v tem oziru izdala odlok, s katerim se inozemskim kupcem dovoljujejo posebne olajšave za naročila pred 1. februarjem 1923.

O tem odloku naša javnost ni bila dovolj ali pa sploh nič informirana. Vsaj jaz se ne spominjam, da bi o tem kaj čital. Edino »Trgovski list« je imel svoj čas kratko notico, v kateri je bilo rečeno, kam se je treba obrniti za dovoljenje glede naročil v Porurju.

Da o tej stvari malo obširneje razpravljam, se mi zdi važno, ker sta v zadnjem času iskala dva interesenta pri meni informacije, kako bi prišla do naročenih in deloma že plačanih strojev, ker jih dotična firma v Porurju ne sme izvoziti.

Zato hočem navesti točke odloka medzavezniške komisije, ki sem jo zgoraj omenil.

1. Kadar gre za naročilo splošnega interesa lahko zavezniške vlade pooblastijo inozemskega kupca, da ta zaprosi za dovoljenje izvoza, namesto odpadlega izvoznika. Te dispozicije se tičejo specijelno onih naročil, za katere je zapadlo celotno ali delno plačilo pred 1. februarjem 1923.

Za slučaj, da ne bi bil dan eden ali drugi pogoj, lahko zavezniške oblasti izjemoma dovolijo specijalni izvoz.

Kadar gre za enega od gornjih dveh slučajev, je v veljavnosti ona izvozna taksa, ki je bila v veljavi oni dan, ko se je naročilo izvršilo, event. se bi dobilo oprosteno od deponiranja tujih deviz.

2. Da more dobiti pravico do poprej označenih mer, je treba inozemskemu kupcu predložiti prošnjo dotičnemu zavezniškemu servisu in sicer:

a) Upravnemu odboru za dovoljenje (Comité Directeur des Licences de la Haute Commission) pri visoki komisiji za blago, ki izvira od prodajalcev, ki so v oblasti mestne oblasti Düsseldorfa in Duisburga ter v bazenu okupiranega Porurja.

b) Odseku za dovoljenja v kontrolni komisiji za tovarne in rudokope (Service des Licences de la Mission de Contrôle des Usines et des Mines) v Essenu za blago, ki izvira od prodajalcev, pripadajočih mestni oblasti Düsseldorfa ter oblasti bazena okupiranega Porurja.

Prošnji je treba priložiti uverenje, v katerem se mora potrditi datum naročila in celotnega ali delnega odplačila pred 1. februarjem 1923 ter karakter splošnega interesa, ki ga predstavlja to naročilo.

Uverenje mora vsebovati:

a) ako pripada kupec enemu od narodov, ki so zastopani v Visoki komisiji ali v medzavezniškem servisu za dovoljenja, označenje predstavnika države, katero predstavlja pri teh servisih.

b) Ako kupec ne pripada nobeni državi, ki so zastopane v Visoki komisiji ali v Medzavezniškem servisu za dovoljenja, označenje diplomatskega predstavnika njegove vlade pri eni od vlad, ki so zastopane v medzavezniškem servisu.

Prošnje se sprejemajo do 1. maja 1923.

Če so izpolnjeni pogoji poprej navedenega odloka in ako se je že dobilo dovoljenje od servisa v Bad-Emsu pred 15. januarjem 1923 glede obavljanja izvoza, predvidenega s pogodbo, se lahko dovoli inozemskemu kupcu, da nadomesti nemškega prodajalca v prošnji za vizi-

ranje tega dovoljenja, po sebi umevno, da ostane za one količine blaga, ki so preostale za izvoz, obvezne plačilo izvozne takse in deponiranje tujih deviz.

Prošnje, ki se tičejo slučajev te vrste, se sprejemajo do vključno 25. aprila 1923.

Priznam, da je ta odlok precej težko umljiv in v jeziku okoren, toda hotel sem se natančno držati besedila.

Iz odloka vidimo, da so termini, do katerih je bilo treba vlagati prošnje za dovoljenje izvoza, že davno prekoračeni in da so naročniki takorekoč konfumacirani.

Na kom leži krivda, da se tako važne stvari pravočasno ne objavljajo v novinah, ne vem.

Kot kuriozum moram omeniti, da mi je neki interesent, ki tudi ni ničesar vedel o tem odloku, pravil, da se več kot pol leta obrača na vse strani, a da ne more nikjer nič pozitivnega izvedeti. Celo naš konzulat v Düsseldorfu ni bil poučen o tej stvari, zato se je meseca junija obrnil na upravni odbor za dovoljenje uvoza in izvoza v Koblencu v nekem slučaju, ko je šlo za izvoz cevi iz litega železa v Beograd.

Upravni odbor mu je odgovoril:

»Upravnemu odboru za dovoljenja je čast sporočiti, da je dotična firma dolžna vložiti prošnjo pri Zavezniškem servisu v Bad-Emsu po predpisih in pravilih, ki so sedaj v veljavi. V slučaju, da firma noče storiti tega koraka, naj Vaš intere-

sent poskuša izkoristiti odlok Visoke komisije od 15. marca 1923 (ki ga gori navajam), čigar kopijo prilagamo. V tem slučaju se mora oskrbeti z diplomatskim uverenjem, ki je predvideno v zgornjem odloku in ki mora potrditi datum naročila, karakter splošnega interesa, ki ga predstavlja poročilo, ter razloge, zakaj ni svojega zahtevka stavila že pred 1. majem 1923.

Upravni odbor za dovoljenja opozarja, da mora biti uverenje izdano od diplomatskega predstavnika kraljevine SHS, iz Pariza, Londona, Bruslja ali Rima.

Iz tega odgovora je razvidno, da je kljub določenemu terminu še dana interesentom možnost da dobe naročene predmete iz Porurja. Treba je torej izpolniti pogoje, ki jih zahteva odlok »Visoke medzavezniške komisije« in pa navesti verjetne razloge, zakaj so prekoračili določeni termin 1. maja 1923. Najbolj opravičljiv razlog je gotovo ta, da zadevni odlok sploh ni bil publiciran v naši državi, da se torej interesenti niso mogli informirati o določenem roku. To mora držati že zato, ker naš konzulat v Düsseldorfu, ki sedi takorekoč na licu mesta, ni ničesar vedel o odloku komisije.

Kar se tiče zahteve, da morajo imeti naročila karakter splošnega interesa, je tudi ta pogoj dan, če gre za tovarne. V enem našem slučaju je šlo za stroje, potrebne za ustanovitev čisto nove tovarne. Ta tovarna je gotovo splošnega interesa.

Kupna moč denarja doma in drugod.

V članku o sovjetizaciji marke smo govorili, koliko večjo nakupno moč ima denar doma, kakor pa drugod. Rekli smo, da se je to posebno dobro opazilo pri marki in da se je obojina nakupna moč izenačila še le v zadnjem času. Pred mesecem dni je bilo razmerje notranje nakupne moči marke, zunanje moči in pa zlate vrednosti tole: 1:4.8:2.8. To se pravi: če si dal na Nemškem za kakšno stvar eno marko, si moral dati za isto stvar v inozemstvu pet mark. Priznati moramo, da so se v Nemčiji vsled izredno nizkih plač, mogočih vsled patrijotizma in ume-

nosti vzdrževanja, nakupna moč prebivalstva in pa njegove potrebščine zelo znižale. Vendar nas pa razmerje osupne.

Merodajna je posebno okolščina, kaj moramo iz inozemstva importirati, oziroma za kakšne predmete mora plačati domače prebivalstvo cene svetovnega trga in katere doma narejene predmete lahko plača z domačo ceno. Velike važnosti je seveda tudi hitrost zmanjševanja valutne vrednosti. Zato lahko razumemo, zakaj je v Nemčiji notranja nakupna moč toliko večja, kakor pa zunanja; to je sicer razveseljivo, pa

J. L.:

Ekskurzija Kluba trgovskih akademikov v Srbijo.

Kakor je bilo že objavljeno, je nameraval KTA (Klub trgovskih akademikov v Ljubljani) prirediti za svoje člane poučno ekskurzijo v južne dele naše države — tja do Skoplja. Ker je večina klubovih članov slabo situirana, je bila prirejena nabiralna akcija, ki je omogočila uresničenje tega načrta.

Tako smo se zbrali v sredo 15. avgusta zvečer na glavnem kolodvoru v Ljubljani, da nas potegne črnih tja doli med naše južne brate. Dobili smo dva kupeja ter smo se kolikor mogoče udobno zleknili po klopeh. Bilo je sicer precej trdo, pa spalo se je vseeno prav dobro do Karlovca. Tu smo se, da zadostimo predpisom etikete, malo ocedili, nato pa odpeljali naprej proti Zagrebu. Pokrajina tu doli nas ni dosti zanimala, ker smo se že večkrat vozili preko nje, pač pa smo se med tem časom bolj bavili s »Kurirjem« radi železniških zvez in naših financ.

V Zagrebu smo imeli eno uro časa za bjelovarski vlak, pa še bi bili

kmalu zgubili tovariša Počaseta, ki je šel k sorodnikom na zajtrk. A k sreči je imel vlak okoli pol ure zamude — saj smo bili že v deželi »ima vremena« — in tako nas je tudi on našel. Vlak je končno odpeljal in ker vozi à la »kamničan« na ježiškem klancu, smo imeli dovolj prilike, da si ogledamo pokrajino. Preko vzhodnega dela Zagreba, ki ga ravno kanalizirajo, smo se peljali mimo Sesvetov, z znano tvornico mesnih izdelkov Rabus & sin, v Dugo selo. Tu krene železnica proti severovzhodu do Križevcev, nato pa na jugovzhod v Bjelovar, kjer smo se ustavili okrog poldneva. Nismo bili ravno veseli, ko je pričelo deževati, kajti večina je bila brez plaščev. Morali smo vsled tega vedriti v restavraciji, nato pa smo šli malo po mestu.

Bjelovar je najmlajše hrvatsko mesto in šteje malo manj kot 8000 prebivalcev. Prikupil se nam je takoj s svojimi širokimi ulicami in asfaltiranimi hodniki. Ima tudi realno gimnazijo. Izmed tvornic smo si najpreje ogledali tovarno salam in drugih mesnih izdelkov, last tvrdke I. Svoboda sinovi. Izdelki te tovarne so, kot smo imeli sami čast oku-

si, prvovrstni. Zlasti so teknile mortadele in šunkova salama. Kapaciteta tovarne je zelo velika. V sezoni zakolje po 150 do 200 prašičev na dan; te deloma izvažajo (zaklane), deloma pa jih predeluje. Specijaliteta so praške šunke in omenjene mortadele. Tudi cene so zmerne in je radi tega firmo le priporočati. Izvažajo se mnogo blaga v zapadne in severne države.

Za tem smo hoteli obiskati še tvornico keksov tvrdke I. Wolfa sinovi, ki pa jo ravno renovirajo. Zato smo morali to svojo namero opustiti.

Do polnočnega vlaka smo imeli več kot preveč časa. Vsled dežja nam ni preostajalo drugega, kot začeči se v kavarno. Dobro volje smo bili in tako nam je kmalu potekel čas. Na postaji se je kar trlo ljudi in s precejšnjim naporom se nam je komaj posrečilo dobiti v vlaku toliko prostora, da smo mogli malo zaspati. Ne malo zbili smo dospeli v petek dopoldne v Osijek, kjer smo dobili prenočišče v svratištu F. S. na trgovski akademiji.

Po kratkem odmoru smo šli v tovarno vžigalic »Drava«. Tu so zlasti vzbujali našo pozornost stroji za izdelovanje škaflic za vžigalice in pa

ogromni stroji, v katerih se vžigalice opremljajo z glavicami. Popoldne nas je osješki (konjski) tramvaj potegnil do sladkorne tovarne, ki leži zunaj mesta. A žal, si je nismo mogli ogledati, ker še ne obratuje. Vrnili smo se raditega v mesto in si mimogrede ogledali judovsko sinagogo. Bili bi nas kmalu nagnali ven, ker nismo imeli klobukov. Ko pa smo vratarju obrazložili, kdo smo, nas je vseeno pustil v miru. Žid svojega temperamenta tudi v cerkvi ne skriva, zato je prišla njihova molitev tudi med nežidovske narode, kjer se včasih uporablja za preganjanje dolgega časa. Saj jo menda večina pozna. Sinagoga je krasna, a še lepšo smo videli potem v Novem Sadu, kateri je priključena tudi židovska šola.

Z ozirom na to, da je zionisem pri nas še malo poznan — kar je velika sreča za nas — bo marsikoga zanimalo, da židje ne koljejo svojih živali, ki jim služijo v hrano, doma, temveč imajo za to posebno klavnico zadaj za sinagogo. No, če bi bili v vsem tako čisti, bi bilo drugače na svetu.

(Dalje sledi.)

je vendar bistveno pomagalo pri razprodaji Nemčije in pri izvozu kapitala. Nemčija je v marsikakem oziru samostojna dežela. Potrebo industrijskih izdelkov krije lahko skoro izključno domača industrija, velik del poljedelskih pridelkov daje domača zemlja, kar smo posebno dobro videli v vojski, drugi del pa kupijo v sosedni Poljski, ki je primeroma poceni. Pri vsem tem je pa import Nemčije ob sebi umevno zelo velik in poslabšanje nemške trgovske bilance od meseca do meseca ne dokazuje samo, kako je Nemčija glede preskrbe s premogom in železom vedno bolj odvisna od inozemstva, temveč tudi, da se mora industrijska produkcija od meseca do meseca abnormalno dražiti. Hitreje pa ko je marka padala, tem težje so se cene v Nemčiji mogle pridružiti cenam na svetovnem trgu in se je zgodilo to, kakor smo že omenili, šele prav v zadnjem času.

To očitno nerazmerje med zunanjo in notranjo kupno močjo nam odkrije sliko, ki se je mora vsak dober državljani ustrašiti: tujci spravijo vse ven, kar je kupljivo in se vgnezdijo v deželi sami; deloma pač preprečijo to domači spekulant. Vsak dan zmanjšane vrednosti domačega plačilnega sredstva pomeni torej veliko izgubo, dokler niso kupne cene doma in drugod izenačene. Vsaki vladi mora biti na tem, da ostane domače premoženje doma in ne odhaja iz dežele. To je pa spet mogoče le, če se z zlato valuto izenačimo s svetovnim trgom.

K. P.: Mednarodna poštna vrednotnica.

Stefanov ideal edinstvene znamke v poštne prometu se po 50 letih približuje udeležitvi, sicer ne v prvotno zamišljeni obliki, pa vsekakor je načrt, ki je predložen svetovno poštne zvezi, precej podoben predlogu, ki ga je za časa ustanovitve poštne zveze stavil slavni prvobornik za združitev poštne uprav celega sveta v enotno skupino.

Približno 200 poštne uprav izdaja danes vrednotnice kot frankovalno sredstvo za poštne pošiljke.

Sicer določavajo zvezni dogovori gotove edinstvene smernice glede barve in oblike v važnejših vrstah poštne znamk, ki bi olajšale ugotovitve pravilne frankature v mednarodnem prometu, ali že zdavnaj so opustile uprave, se po teh navodilih pri izdajah znamk ravnati; pristojbine so se spreminjale celo hitreje, kakor da je bilo sploh mogoče obvestiti zvezne države o višini določene pristojbine za mednarodni promet.

Valutne nestalnosti so zahtevale goste izpremembe, s tem v zvezi nove izdaje vrednotnic; sigurna kontrola zastran naslovnih uprav glede pravilnosti plačanih pristojbin, je danes do malega skoraj nemogoča; posledica tega je škoda, ki jo trpijo vse prizadete države.

Samo en primer:

S 24. avgustom 1923 je povišala Nemčija mednarodno pisemsko pristojbino na 60.000 mark za navadno 20 gramsko pismo. Že teden pozneje je bila ta uprava prisiljena zopet zvišati to takso na 200.000 mark. Sicer je Nemčija prijavila povišek pri upravi svetovno-poštne zveze, ali predno pride od tega urada določena okrožnica na vse člane in ti zopet obvestijo prometne urade o novi tarifi, preteče že nekaj časa, morebitni frankovni primanjkljaji v tej dobi iz Nemčije ostanejo na škodo naslovnih držav neopaženi.

Predlog, ki ga razmotriva uprava svetovno-poštne zveze, je zamišljen kot idealno sredstvo, odpravi vse tarifne težkoče v mednarodnem in notranjem prometu.

Za izdajo poštne znamk, ki bi uživale kot frankovno sredstvo mednarodno priznanje, se določijo pristojbinske enote.

Kot temeljna enota velja mednarodna pristojbina za navadno do-

pisnico z označbo »1 tu« = »1 taxe unie«. Ta enota se deli v 10 desetink.

Uprava svetovno-poštne zveze izda takozvane znamčne obrazce v deseterih vrednostih, ki se po barvi jasno razločujejo, to so pole po 100 komadov znamk v zalogi, ki zadoštuje za celokupno svetovno-poštno območje za dobo vsaj enega leta.

Načrt znamčne podobe je izbran iz mednarodne tekme umetnikov ter alegorizira pošto brez vsakega besedila in brez označbe prodajne vrednosti, izražena je samo vrednost pristojbinske enote, n. pr.: »0.5 tu«. Spodnji del podobe je prazen.

Te edinstvene znamčne pole se dodelijo vsem zveznim upravam v razmerju enoletne potrebe proti plačilu zneska, ki predstavlja obnem poravnava vseh obveznosti v mednarodnem poštne prometu, izvzemši paketni obračun.

Poštne uprave natisnejo na znamčne pole svoj državni znak v kralicah, ki se sporazumno določajo, n. pr.: »Č. S. R.« za Čehoslovaško, »I. O.« za Turčijo, »C. M.« za Mossambique itd., poleg tega pa prodajno ceno v domači valuti.

V dobi valutne nestalnosti si bodo posamezne uprave samo za tekočo potrebo ponatisnile znamčne pole, da imajo brez težkoč vedno priliko prodajne cene posameznih vrst prilagoditi novčanem tečaju.

V praktičnem oziru je prednost edinstvene znamke v opisani obliki že jasna iz primera, da predstavlja znamka »2 t. u.« za celo svetovno-poštno območje veljavno frankaturo navadnega pisma prve težnje stopnje; čeravno bo imela ta znamka v vsaki državi drugo prodajno vrednost ter bo veljala samo za pisma iz predajne uprave, ki je na znamki označena.

Načrt edinstvene znamke obeta dalekosežne koristi za napredek poštne prometa, vsebuje izvanredne koristi za vse uprave, ki so popisane v dodanih posebnih razpravah in statističnih tabelah. Strokovno časopisje z vneto priporočila zvezni upravi sprejem tega velikopoteznega predloga, ki odstrani vse frankovalne nejasnosti v mednarodnem prometu in težavne obračune v deležih za prevažno pisemske pošte.

Izrečno predvideva načrt pravico vsaki državi do izdaje posebnih poštne znamk za notranji promet, ali v mednarodnem prometu je veljavna pridržana samo edinstveni znamki.

Naš prosti pas v Solunu.

Kakor že vemo, smo se vendar že enkrat pogodili z Grki glede našega prostega pasu v Solunu. O zgodovini tega, za južne kraje naše države velevažnega vprašanja smo priobčili daljši članek 10. maja letos. Po pogodbi z Grčijo vrši policijsko službo v našem pasu pristanišča poveljnik, torej Grk; pošta, brzojav, carina in železnica so pa popolnoma v naših rokah. Sklenili so tudi dogovor, kjer garantiramo snago in nadzorovanje naših živinskih transportov; nadzorstvo vodijo naši uradi. S posebnim protokolom so uredili železniški promet; naši vagoni, lokomotive in spoh ves železniški material se lahko prosto giblje med Devdelijo in Solunom, sicer je pa železnica grška. — Devdelija je naša zadnja železniška postaja na jugu. — Carinski protokol določa, da se tranzitno blago pri prehodu skozi naš prosti pas deklarira samo po tem, kako je zavito ali zloženo, sicer pa ne po kvaliteti in ne po kvantiteti. Zajamčene so nam tudi posebne prednosti v poštne in brzojavnem prometu. Napravili bomo direktno brzojavno črto za uradne brzojavke, vrhovega lastna poslopja za poštne in brzojavne urade in pa lastne postaje.

Naš prosti pas v Solunu meri 120 tisoč kvadratnih metrov, dočim ji je pogodba iz leta 1914 določila samo 22.000. Dobili smo poleg tega že dograjen pristanski nasip, ob kojem

pristanejo na dan lahko tri ladje, tako da bomo uporabili pristanišče lahko že v tej seziji. V našem delu pristanišča so štirje tiri, velik elevator ali skladišče za žito, ki sprejme 500 do 600 vagonov žita, nekaj skladišč, nazadnje pa še poslopja za pisarne administracijskih uradov. Pogodba in protokoli postanejo veljavni z dnevom ratifikacije.

Tako se je slednjič vendarle rešilo vprašanje, ki se je vlekle skozi celih deset let. Mislimo, da bi se pa tudi sedaj še ne bilo rešilo, če ne bi Grčija nujno potrebovala politične zaslombe in moralne opore pri Jugoslaviji. Kajti sicer Grki z izpolnitvijo svojih obljub niso bas preluri, kakor vidimo.

M. Savič:

Naša industrija in obrti.

(Nadaljevanje.)

Po debelini stebela se pri močnejših drevesih zarezajo več lukenj in celo štiri, ako se gozd hoče popolnoma upostošiti. Število zarez se razporedi na štiri do pet tisoč debel, ki zavzemajo površino dveh akrov.

Od 10.000 zarez se pri racionalnem obratu pridobi ob priliki vsakega pobiranja natečene smole 40 do 50 sodov v teži po 280 funtov. Prvo leto se dobi na vsaki taki parceli 270 sodov po 280 funtov (iz 10.000 lukenj ali od 4 do 5000 dreves) in oluščene smole pa 70 sodov. Pri destilaciji se dobi iz vsakega soda smole 7 galonov, v cellem 26.495 litrov in od luščene smole pa iz vsakega soda 3 galone (127.12 kg na 1 sod), odnosno 30 sodov terpentinskega olja po 45 galonov in 260 sodov kalofonije od vsakega akra.

V dobi prvih dveh do treh mesecev nabrana smola je bele barve in daje najfinejšo kvaliteto. Pozneje postane bolj ali manj rumena in daje slabše kvalitete. V drugem letu se nabere za 10 sodov manj smole, toda oluščene smole se dobi 120 sodov. Množina terpentina znaša 40 sodov po 45 galonov in 200 sodov kalofonije. Drugoletno terpentinsko olje je enake kvalitete kakor prvoletno, a kolofinija je bolj rumena.

Deblo je treba pustiti nekoliko let nedotaknjeno, potem pa se ima z druge strani zopet napraviti luknjo, toda v zadnjem času se je pričelo prakticirati, da se me dela zarezajo, marveč da se vzame pločevinasto posodo, katero se pričvrsti pod zaseko v lubju, da teče smolnati sok vanjo. Na posestvu, ki je 4000 akrov veliko, se v štirih letih pridela 120 tisoč sodov kalofonije prvovrstne kvalitete, 4000 drugovrstne in 2400 sodov tretjevrstne kvalitete.

V terpeninu in smoli vladajo na svetovnem tržišču severoameriške države. Produkcija je bazirana v malih in srednjih farmah, in le redkokdaj v velikih farmah, navadno v kolonijah Črncev. Število farm, ki so v ta namen vzete v najem od zemljiških družb, je znašalo leta 1905, njih kapital pa 6.961.185 dolarjev. Do leta 1905 je produkcija stalno naraščala, od tega leta naprej pa pada. Vzrok nazadovanja je pustošenje gozdov. Šele pred nekoliko leti so pričele zemljiške družbe uvajati racionalnejše pridobivanje terpentina in smole. Produkcije se ni moglo koncentrirati, marveč je ostala še naprej razdeljena na male obrate.

Leta 1905. se je izvozilo 15 milijonov 894.813 galonov terpentina in 2.310.275 sodov smole. Okrog 50% cele produkcije terpentina in 24 odstotkov smole porabi Amerika zase. Izvažajo največ v Anglijo, Nemčijo, na Holandsko in Avstrijo. Stalno nazadovanje produkcije povzroča odjemalcem velike skrbi.

Že desletja se pustoši gozdove v Združenih državah in se ni ničesar pogozdovalo, tako da so ogromne ploskve zemlje opustošene. Nekoliko let sem pa se posveča temu vprašanju več pažnje in izgleda, da se bo nadaljno pustošenje dalo pre-

prečiti. Kot od pomoč se upeljuje takozvani »kozarčni ali čepni sistem« (Becher- oder Zapfsystem). Poprej se je zarezala zaseka v deblo, toda ta sistem je ne samo kvaren za drevo, marveč tudi za produkcijo. Drevo, v katerem je izdolbena luknja ali zarez, lahko močnejši veter zlomi. Tudi požar trave je za gozd zelo opasen, ker se lahko zažgejo luknje z nabrano terpentinsko smolo. Pri kozarčnem in čepnem sistemu pa te nepravilne ne obstojajo. Na eni strani se sname lubje na dveh krajih navzdol, po debelu pritrdi na oluščene del dve oluke iz ponikljane pločevine, ki stojijo pravokotno ena na drugi in pod katerimi se spodaj pritrdi posoda. V to posodo se nateka terpenin. To kar se nahaja v Ameriki še borovih gozdov, zadoštuje za produkcijo na dobo 15 do 20 let. Prišlo se je vnovič s suho destilacijico borovega lesa, v katero svrhu se uporabljajo tudi debele veje. Produkt je sedaj boljši in se ga lahko uporabi nameslo terpenina.

(Dalje sledi.)

Usnjeni papir „KORESKIN“
(nadomestek za voščen papir).

THE REX CO., LJUBLJANA.

Krona ali dinar?

(Trgovsko sodišče.)

Tožitelj je bil lastnik reklamnega podjetja, katero je prodal v jeseni 1919 tožencu in ob enem tudi svojih 9 krovkov in 56 reklamnih desk.

Tožitelj je trdil, da je bila kupnina pogojena s 30.000 Din in sicer je del kupnine v znesku 12.000 Din zapadel v plačilo takoj deloma v 10. dneh, ostanek 18.000 Din bilo je pa plačati pozneje v obrokih in za časa vložitve tožbe še ni zapadel v plačilo. Na račun že zapadlih 12.000 Din je plačal toženec šele 12.000 K ali 3000 dinarjev, za ostanek že zapadle kupnine v znesku 36.000 K je vložil tožitelj tožbo.

Toženec je ugovarjal, da se je kupnina določila na 30.000 K, od katerih je del 12.000 K že zapadel v plačilo in ga je on tudi že plačal. Glede ostanka se je pa pozneje določilo, da velja v dinarjih, tako da dolguje toženec le še 18.000 Din, ki še niso zapadli v plačilo. To naknadno izpremembo vrste denarja pojasnjeval je toženec s tem, da se ob sklepu pogodbe še ni vedelo, katere denarna vrednost bo v veljavi, ko bo ostanek kupnine zapadel v plačilo ali bo namreč dinar ali krona, vsled česar se je pogodba glasila na 30.000 kron in se je glede nezapadlega dela kupnine določilo, da ga bo toženec plačeval v obrokih in sicer v onih denarnih enotah, torej kronah ali dinarjih, ki bodo ob dnevu plačila splošno plačilno sredstvo. V tem smislu sta naredili stranki sami spisek z dne 29. okt. 1919, kateremu sta pa že prihodnji dan 30. okt. 1919 pripisala dodatek, da se bo plačal ostanek kupnine 18.000 kron resnično v dinarjih in sicer v obrokih in sta izrečno določila, da se bo prvi obrok plačal šele takrat, ko bodo vpeljani dinarji kot edino plačilno sredstvo in če se valuta v enem letu ne bo uredila, imel bo toženec plačati od celega ostanka 5% obresti. Glede tega ostanka, znašajočega 18.000 Din, naredila sta pozneje notarsko kupno pogodbo z dne 11. novembra 1919, v kateri se pa prvi del kupnine, zapadel že v plačilo, ne omenja.

Tožbeni zahtevek je trgovsko sodišče zavrnilo in obsodilo tožitelja v povračilo tožencu naraslih pravnih stroškov.

Razsodbo je utemeljevalo bistveno sledeče:

Gre za rešitev vprašanja, ali je bilo po pogodbi v plačilo zapadli del kupnine plačati v kronah ali dinarjih.

Za dinarje govori okolščina, potrjena od prič A. in B., da jima je tožitelj, ko sta nameravala kupiti njegovo podjetje, imenoval kot kupnino 30.000 - 32.000 dinarjev in od prič C. potrjena okolščina, da ji je tožitelj večkrat rekel, da bo prodal podjetje

je za 32.000 dinarjev in da ji je po prodaji povedal, da je prodal podjetje za 30.000 dinarjev.

Toda priča M., ki je bil pri pogodbi dne 29. oktobra 1919 sam navzoč, potrdi, da je tožitelj za podjetje zahteval najmanj 32.000 kron in potem pogodila sta se na 30.000 kron.

Znesek 6000 K je bilo plačati takoj, nadaljnjih 6000 K v enem tednu. Glede ostanka se pa ne ve, kakšna bo denarna veljava, ko bo zapadel v plačilo. Pozneje je pa prišel tožitelj k tožencu in mu rekel, da je že zvedel, da bodo dinarji v veljavi in zaradi tega sta v notarski kupni pogodbi določila ostanek kupnine še 18.000 dinarjev, med tem ko je imel prvih 12.000 tožitelj takrat že izplačanih v kronah.

Ker priča A. in B. o pogodbi sami ničesar ne vesta, priča C. pa tudi samo to, kar ji je tožitelj povedal, med tem ko je bil priča M. pri pogodbi navzoč, zamoglo bi se sodišče pri razsoji naslanjati samo na navedbe te priče, katere verodostojnost, dasi je toženčev brat, nikakor ni ovržena. Toda verodostojnost te priče podpira mnenje zaslišane zvedenca, ki je ocenil vrednost krovkov in reklamnih desk za časa sklepa kupne pogodbe na 43.000 kron, tudi če se vzame, da je bilo desk res 800 m², kakor trdi tožitelj. Po tem zvedenčevem mnenju je bila od toženca zahtevana kupnina 12.000 K in 18.000 Din, torej kupnina 84.000 kron celo visoka.

Ne more pa biti dvoma, da se je kupnina res določila tako, kakor jo potrjuje priča M., če se upošteva vsebina zapiskov z dne 29. oktobra 1919, z dodatkom z dne 30. okt. 1919.

Po teh je zapadel namreč prvi del kupnine deloma takoj, deloma v 10 dneh v plačilo. Takrat so bile pri nas plačilno sredstvo v prvi vrsti še kro- ne in tako določata tudi zapiska z dne 29. oktobra 1919 kot kupnino 30.000 kron. Umljivo je torej, da je bil takoj oz. v desetih dneh zapadli del kupnine plačati v kronah, za kar govori osobito zapisnik z dne 30. oktobra 1919, ki določa da bo ostanek 18.000 K plačati v letnih obrokih po 5.000 denarnih enot (torej kron ali dinarjev), ki bodo ob dnevu plačila določene kot plačilno sredstvo. V dodatku z dne 30. oktobra 1919, ki določa, da se bodo plačali obroki ostanka kupnine v znesku 18.000 K resnično v dinarjih, pa ni govora o tem, da se ima tudi prvi del kupnine, ki je bil deloma že plačan, tudi plačati v dinarjih. Če samo iz tega zapiska in dodatka je sklepati z gotovostjo, da je bilo prvi del kupnine 12.000 K plačati v takratni veljavi, namreč v kronah, in ker je toženec teh 12.000 kron že plačal, je bilo tožbeni zahtevek zavrniti.

Vsled tožiteljevega priziva razpravljalo in sodilo je v zadevi še višje deželno sodišče, ki je prvo sodbo potrdilo bistveno iz razlogov prvega sodišča, h kateremu je še pripomnilo z ozirom na tožiteljeva izvajanja v prizivu trdeča, da je vrednosti kioskov in reklamnih desk prištetih še vrednost obrti in prostotov, kjer so kioski in deske in ki znašajo vsaj toliko, kolikor kioski in deske same, da tudi v slučaju resničnosti te trditve zneske cela vrednost prodanega predmeta 86.000 K in je temu znesku kupnina 84.000 K, zahtevana od toženca, še vedno bližja, kakor pa ona, zahtevana od tožitelja še 120.000 K.

Iz naših organizacij.

Iz naših organizacij. Plesni tečaj Slovenskega trgovskega društva »Merkur« v Ljubljani se prične začetkom meseca oktobra t. l. Prijave se sprejemajo še do 22. septembra v društveni pisarni, Gradišče 17./I. od 9. do 12. in od 3. do 7. zvečer. Odbor.

Trgovina.

Prekupčevanje z živino. Vladni oddelek za trgovino in industrijo v Ljubljani je dne 18. sept. 1923 pod štev. 3747 izdal obrtnim oblastvom I. stopnje sledečo okrožnico: Z ozirom na pritožbe mesarjev proti neupravičenemu prekupčevanju živine se obrtna oblastva I. stopnje pozivljajo, da odrede strogo nadzorovanje prekupcev živine glede na njih upravičenost za ta posel. Tudi se opozarja na § 6. običajnega tržnega reda za živinske sejme, ki se glasi: Prodaja tržne živine zunaj sejmišča, pred tržnim krajem, v gostilniških hlevih ali po dovoznih cestah itd. je prepovedana. Tudi je prepovedano trženje pred sejmom in po sejmju.

Cene divjačini. Na izrednem občnem zboru Slov. lovskega društva v Ljubljani dne 12. septembra t. l. so se določile za vse člane obligatorične minimalne cene divjačine in sicer franko oddajna postaja. Srna kg à 25 Din; divja koza kg à 15 Din. Zajci komad nad 3 kg 80 Din, pod 3 kg 60 Din; jerebica 20 Din; prepelica 10 Din; fazan 50 Din; velika raca 25 Din, mala raca 15 Din; krunač 25 Din in kozica 10 Din. — Odbor Slov. lovskega društva.

Nabiranje suhih gob. Izredno veliko denarja so lani dobili nabiralci jedilnih gob. Izvozilo se je namreč iz Slovenije do 50 vagonov in če računimo povprečno za 1 vagon 1.000.000, tedaj vidimo, da se je za ta promet, pri katerem so po največ deležni revni sloji, izkupilo okroglo 50.000.000. Po vsem sklepati, obeta bili tudi letošnje leto zelo bogato in je le želeli, da bi ljudje z vso vneto nabirali ta živež. Skoro pri nobenem predmetu se cena tako ne menja kot pri gobah. Letos spomladi so n. pr. dosegle 300 K za kg, ker je bilo vse mnenja, da bo letos revno leto za gobe. Ko se je pa pozneje pokazalo obilo tega blaga, pa je cena padla za hip na 160 K. Zadnje dni so se plačevale od 180 do 200 K za kilogram, katere cena pa je po našem mnenju preširana. Poročila, ki smo jih dobili zadnji čas iz Francije, Italije in Češke, govore, da so se gobe močno pojavile tudi v teh deželah. Tudi pri nas je bila zadnja rast zelo obilna. In če še premostrimo sedanje deževno in gorko vreme, ki vpliva na rast gob najugodnejše, smo mnenja, da cena 200 K ni čvrsta, ampak je pričakovali njeno znižanje. Najvažnejše pri gobah je, da so lepo sušene. Zato je priporočamo, če bi trajalo dalj časa vlažno vreme, da naj se gobe suše na ta način, da se tanko narezane nabero na vrstico in nato obesijo okoli gorke peči ali nad pečjo. Gobe se posuše v enem ali dveh dneh. Tako posušene gobe so čedne, obdrže belo barvo in se dolgo časa ohranijo čiste. — Sever & Komp., Ljubljana.

Bolgarska železnica kupuje pragove. Generalno ravnateljstvo bolgarskih železnic je razpisalo javno dražbo za dobavo 64.000 bukovih in 91.000 hrastovih pragov v celokupni vrednosti 14 milijonov levov. Ponudbe je naslovili do 1. listopada t. l. Vadij znaša 5%. Ponudbe se mora predložiti v bolgarskem ali francoskem jeziku.

Industrija.

Pozor, kapitalisti, industrijski krogi! Zadružna elektrarna na Vrhniki r. z. o. z., ki namerava pričeti z obratovanjem 1. januarja 1924 in katere bo dobivala električni tok iz hidroelektrične naprave v Zireh, vabi one kapitaliste in industrijske kroge, ki nameravajo ustanoviti nova podjetja, k pristopu k zadrugi. Zadruga bo imela na razpolago 150 konj. sil, po izgraditvi Zirovske centrale tudi več. Vsa pojasnila daje Zadružna elektrarna na Vrhniki ali pa oblastv. avtor. inž. A. Štebi v Ljubljani, palača Kreditne banke.

Promet.

Prometne ukinitve. Prometna omejitev za pošiljke v vozovnih nakladah na naslov »B. A. V. Holzindustrie A. G.« za postajo Budapest Angyalföld, objavljena v zadnji številki našega lista, je razveljavljena.

Razpisane so naslednje pošte: Muta, Videm pri Dobrepoljah, Bizeljsko in Maribor 3.

Nevročljive pošne pošiljke. Do določenih pošnega reda je izšel razglas o nevročljivih pošiljkah za mesec julij 1923 ter je razobešen v prostoru za stranke pri vseh poštah, kar jih je v področju ljubljanskega pošnega in brzojavnega

ravnateljstva. Pošiljke leže pri shranjevalnem uradu v Ljubljani. Naslovniki oziroma pošiljateljci teh pošilk se opozarjajo, da jih v roku enega leta od dne tega razglašja dvignejo, drugače bo poštna uprava te pošiljke na javni dražbi prodala, če so brez vrednosti vsebine, pa uničila. Izkupiček za prodane pošiljke oziroma gotovina, ki bi se našla v pošiljkah, je na razpolago upravičenim osebam še za dobo nadaljnjih treh let, po preteku tega roka pa zapade v korist pošni upravi.

Denarstvo.

Amerikansko posojilo Romuniji. Ameriška finančna skupina se te dni pogaja z romunsko vlado za dovolitev posojila v iznosu 10 milijonov dolarjev, ki bi se amortiziralo v dobi 50 do 100 let. Posojilo bo Romuniji uporabila za gradbo železnic, vzpostavitve od vojne razrušenih industrij in za ozdravljenje valule.

Novčaniče za 100 milijonov. Kakor poroča »Berliner Tagblatt«, bodo dane v promet v najkrajšem času novčaniče v iznosu 100 milijonov mark.

Nabava deviz za potovanje na Nemško. Po razpisu g. finančnega ministra z dne 17. julija 1923 l. br. 27.876 sme izdajati finančna delegacija v Ljubljani trgovec, industrijec in obrtnikom pooblaščenja za nakup deviz pri polovanjih v svrhu posredovanja inozemskih tržišč do najvišjega iznosa 10.000 francoskih frankov v valuti države, v katero se namerava potovati. Spriče izrednih valutarnih razmer v Nemčiji, je generalni inšpektorat ministrstva financ v Beogradu na inicijativo Irgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani z razpisom z dne 18. septembra 1923 l. br. 34.152 odločil, da sme finančna delegacija Irgovcem, industrijalcem in obrtnikom, ki polujejo na Nemško, izdajati pooblaščenja za nakup deviz tudi v drugi, nego nemški valuti.

Carina.

Carinjenje reparacij. Na pooblaščenju ministrskega sveta bo ministrstvo financ v bodoče v lastnem delokrogu odločalo o osvoboditvi plačanja carine za material, kateri se nabavlja na račun reparacij za samoupravna tela, cerkve in šole.

ITO ZOBNA PASTA
odstranjuje neprijeten
duh iz ust.

Razno.

Ravnovesje v našem proračunu. Na sinočni seji (dne 18. t. m.) je finančni minister dr. Milan Stojadinović predložil ministrskemu svetu definitivno izgotovljeni državni proračun za l. 1923 in 1924. Ministrski svet je proračun v splošnem odobril. Proračun je centraliziran in je sedaj odpadla razporedba po pokrajinah. Vsa ministrstva imajo sedaj proračun sestavljen enolno za vsó državo. Dohodki in izdatki so v proračunu izenačeni. Državni proračun v celoti izkazuje dohodkov in izdatkov 10 milijard 414 milijonov dinarjev. Ministrski svet je dalje sklenil z ozirom na sedanji parlamentarni položaj predložiti za zadnje tri mesece tekočega leta zakon o dvanajstlinah. Te dvanajstline za oktober, november in december znašajo eno četrtino proračuna in je le nekoliko povišan budget ministrstva za narodno zdravje. Določen je večji znesek za vzdrževanje raznih bolnic. — Ministrski svet je dalje sklenil uvesti enolno trošarino na žganje, duhan in sol. Ministru nolanjih zadev je bil končno dovoljen kredit v znesku 200 tisoč dinarjev za ojačenje varnostnih straž v Djakovci in Metohiji.

Želveni donos. Letošnja žetev pšenice v naši državi je izborna. Pridelalo se je namreč 1.684.000 ton, medtem ko je znašala lanska žetev samo 1.210.000 ton. V letu 1921 je dosegla žetev pšenice 1.407.000 ton. Kakor je preračunal izvozniški kongres, ki se je vršil koncem avgusta v Beogradu, bomo lahko v tekoči kampanji 1923—1924 izvozili 350.000 ton pšenice, kar bo občutno pripomoglo k izboljšanju naše Irgovinske bilance z inozemstvom. Največji želveni prinos pšenice izkazuje Vojvodina, kjer je bilo letos produciranih 504.000 ton. Za njo slede Hrvatska in Slavonija s 440.000 tonami in Srbija (severna in južna) s 411.000 tonami. Manjši producenti so Bosna (90.000), Slovenija (55.000) in Dalmacija (19.000 ton). Kar se tiče Slovenije, je bila letošnja žetev srednja. V letu 1922 je znašala 41.000 ton, leta 1921 je dosegla višek v izrednem donosu 65.000 ton.

Leto 1920 pa izkazuje najslabšo žetev v znesku 38.000 ton. Ječmena so letos pridelali v naši državi 312.000 ton namram 241.000 tonam lani. V produkciji ječmena stoji na prvem mestu Hrvatska s Slavonijo, katere letni pridelek znaša 73.000 ton. Vojvodina, ki je na drugem mestu, ga je pridelala samo za 49.000 ton. V Sloveniji je znašala produkcija 17.000 ton, kar izkazuje napram letu 1921, ki je izkazovalo v naši žitni produkciji rekordne številke, zmanjšanje za 4000 ton. Produkcija rži je letos znatno napredovala napram preteklemu letu in je dosegla 150.000 ton, kar pomeni prirastek 46.000 ton. Lanska žetev je znašala namreč samo 104.000 ton. Največji producent rži je Srbija, kjer je bil lanski pridelek 60.000 ton. Važna je tudi produkcija rži v Hrvatski in Slavoniji, kjer je bila 40.000 ton. Kar se tiče Slovenije, je znašala naša produkcija rži 26.000 ton, kar malenkostno zaostaja za rekordno višino produkcije v letu 1921, ki je dosegla 28.000 ton. Produkcija ovsa ni napredovala, kakor produkcija ostalih vrst žita. Letos se ga je našlo 300.000 ton, lani pa 265.000 ton. Največ se ga je pridelalo v Hrvatski in Slavoniji (91.000 ton), potem v Vojvodini (59.000), v Srbiji (58.000 ton) itd. Slovenska produkcija je bila letos 23.000 ton, v letu 1921 pa 26.000 ton. Letošnja svetovna žetev tako pšenice kakor ječmena, ovsa, rži, je izborna. Produkcija pšenice v Evropi prekaša lanske leto za 4 milijone ton, to je za 17%. Pri letošnji žetvi še niso vpoštene vse države, ker še niso na razpolago podatki iz vseh evropskih držav. Svetovna žetev pšenice je napredovala samo za 3 milijone ton, kar znači 4% prirastka. Žetev rži v tekočem letu je za 1 milijon ton večja od lanske (8%). Žetev ječmena izkazuje prirastek poldrug milijon ton, t. j. 9%. Kar se tiče ovsa, je donos svetovne žetve za 2 milijona ton (6%) večji od onega v preteklem letu.

Japonska se še ni umirila. Kakor poroča Reuterjev urad iz Tokia, je določena za oktober izredna seja državnega zbora, ki bo odobrila kredit za obnovitev prestolice. Minister mornarice cenil materijelno škodo, ki jo je povzročil potres v pristanišču, na 50 milijonov jenov. Dokler ne bo obnovljena Jokohama in Tokio, bo Nagaya najvažnejše severno pristanišče Japonske. Tekom zadnjih 24 ur so bili na več krajih ugotovljeni potresni sunki, ki so nekatere poškodovane hiše popolnoma porušili.

Sanacija nemških financ. Da bi sanirala svoje finance in ustanovila zdravo valuto, pripravljala nemška vlada dalekosežne preuredbe v finančni politiki. Po novem načrtu bi bila državna banka ločena od državnih financ in bi mogla opravljati funkcije denarnega zavoda z zlato podlago. Državne menice se ne bodo več diskonirale pri državnih banki tako, da ne bo več mogoče nedeljiva množitev obloka papirnatih mark. Za prehodno dobo izda banka nove novčaniče, za katere bo jamčila zlata podlaga privatnega gospodarstva. Te novčaniče bodo zakonito plačilno sredstvo, papirnata marka pa bo služila kot drobiž novega denarja. Istočasno bodo po finančnem programu, ki je že izgotovljen, zelo reducirani izdatki v razne svrhe.

Uradni podatki o potresu na Japonskem. Iz Tokia je prejelo Japonsko poslaništvo statistične podatke, ki jih je zbrala vlada o velikem potresu. Ugotavljajo, da je ob potresu zgorelo 298 tisoč hiš in 36.155 hiš je bilo porušeni. Človeških žrtev je bilo 72.600.

Razpisane pošte. Razpisan je natečaj za službo starešine pri poštah: Muta (II/1) in Videm pri Dobrepoljah (II/1) ter za službo pošnega odpravnika pri poštah Bizeljsko (III/2) in Maribor 3 (III/2). Prošnje naj se vlagajo pri poštnem in brzojavnem ravnateljstvu v Ljubljani.

Gospodarski muzej. Minister za trgovino in industrijo bo predložil v sporazumu s poljedelskim ministrom vladi predlog za zgradbo velikega gospodarskega muzeja v Beogradu, ki bo obenem služil našim strokovnjakom za razna proučavanja na redkih predmetih, ki jih dobavlja naša država.

Prošnje za uvoz sladkorja za popravo vina je ministrstvo poljoprivrede odbilo iz razloga, da ne kaže podpirati falsificirano vinsko produkcijo v času, ko vlada v državi vinska kriza.

Zaščita avtorskega prava. Češkoslovaška vlada se je obrnila na našo vladu s predlogom, da se z mednarodno konvencijo uredi zaščita avtorskega prava.

Štiridesetletnica Zadrugne zveze v Celju se vrši obenem s 4. jugoslovenskim zadrugnim kongresom v dnevih 4., 5., 6. in 7. oktobra 1923 v Celju. 4. okt. je posvečen sejama, 5. in 6. oktobra se vrši glavna skupščina in kongres Zadrugne Saveza u Beogradu, 7. oktobra pa proslava štiridesetletnice Zadrugne zveze v Celju. Slovenske zadrugarje obiščejo takrat ne le voditelji zadrugne gibanja iz vseh pokrajin naše države, temveč tudi odlični gostje iz Anglije, Francije, Švice in Češkoslovaške. Bilo bi le umesno, da bi tudi zastopniki slovenskega zadrugništva posejili v čim največjem številu to prireditelje. Udeležbo je treba radi prenočišč (z navedbo števila noči) javiti Zadrugni Zvezi v Celju do 30. septembra.

Olajšave za inozemski kapital na Poljskem. Na podlagi zakona, s katerim se je uvedlo na Poljskem s 1. julijem t. l. novo lakso na premoženje, je inozemski kapital, investiran za trgovske posle, po omenjenem dnevu prost vsake davščine. Z drugim dekretom se je pooblastilo ministra, da sme osvoboditi potom posebnih pogodb vse inozemske kapitale, investirane v poljskih trgovskih podjetjih.

Reprezentativno potovanje češkoslovaških trgovcev in industrijalcev. Prihodnji mesec prirede češkoslovaški trgovci in industrijalci pod vodstvom ministra za trgovino in industrijo reprezentativno potovanje po Jugoslaviji. Iz Češkoslovaške odpotujejo dne 10. oktobra in posejijo Maribor, Ljubljano, Zagreb, Karlovac, Beograd, Zenico, Vareš, Sarajevo, Dubrovnik, Boko Kotorško, Split in hrvatsko Primorje. V vseh mestih si bodo ogledali najvažnejše industrijske naprave, v Ljubljani, Zagrebu in Beogradu pa bodo prisostvovali posebnim svečanostem sejama trgovskih in obrtniških zbornic.

Ruski proračun. Ruski proračun za leto 1923/1924 znaša v dohodkih 750 milijonov zlatih rubljev napram 500 milijonom v prošlem letu. Dohodki neposrednih davkov so predvideni v iznosu 60 milijonov več nego v prošlem letu. Dohodki posrednih davkov pa za 50 milijonov več nego v prošlem letu. Kosmatni dohodki železnic so se cenili na 600.000 milijonov zlatih rubljev, dohodki pošte na 50 milijonov.

Uspeh praskega velesejma. Kakor javljajo iz Prage, je uspel velesejem nad vse pričakovanje dobro in je vsota sklenjenih poslov presešla vse dosežanje. Posebno dobri posli so se sklenili v strojni in elektrotehnični stroki, potem tekstilni industriji in industriji porcelana in stekla. Zbog tega vlada v industriji boljše razpoloženje in se obče misli, da je težka kriza Češkoslovaškega gospodarstva že prestana. Razun marljivega dela češke industrije se največ trudi za popularizacijo čeških produktov češkoslovaško ministristvo trgovine in industrije, ki ne izpusti nihi jedne prilike, da olajša češkoslovaški trgovini in industriji poli in posle za prodiranje v nova konsumna področja.

Voznja na italijanskih železnicah se podraži. V Italiji se podraži vožnja po železnici in sicer III. razred za 15%, II. razred za 6.6%, I. razred pa ostane neizpremenjen.

Svetovni rekord v letanju. Član ameriške flotilje, zrakoplovec Sanderson je te dni dosegel svetovni rekord v zrakoplovstvu s tem, da je dosegel na uro brzino 238 milj.

Književnost.

»Izseljeničke Vijesti«. Iz lista je izšel novi zvezek (VI.) »Izseljeničkih Vijesti«, službena izdaja bivšega generalnega izseljeniškega komisarijata v Zagrebu. Brošura vsebuje razne naredbe in predpise, ki se nanašajo na izseljeniško službo, kakor tudi razne instrukcije in informacije za naše izseljence. Brošura se dobi pri Izseljeniškem komesarijatu v Zagrebu, Kamenita ulica 15, za ceno 20 Din za komad.

Hmelj.

Hmelj. XVIII. brzozjavno tržno poročilo: Nürnberg, 17. sept. 1923. 8000 do 8800 milijonov mark za 50 kg. — Zelo čvrsto.

Tržna poročila.

Zagrebska blagovna borza 18. septembra. Na produktivni borzi notirajo: Pšenica baška, franko postaja, denar 345; podravska 76/77 kg, roba 340; slavonska 78/79 kg, denar 345, oves, bosanski, rešetani, Prijedor, roba 235, bosanski, originalni, Prijedor, roba 225, koruza, bačka postaja, roba 272, zdrava, franko Mitrovica, roba 280; 8 do 10 odstotkov, defektna, Mitrovica, roba 270, 12 do 15%, defektna, Mitrovica, roba 260; 40 do 50% postaja, defektna, Mitrovica, roba 180, obrobi pšenični, franko, postaja Slavonija, roba 155. Tendencja neizpremenjena. Zanimanje za boljšo moko.

Beogradska blagovna borza 18. sep. Na produktivni borzi notirajo: pšenica 78/79 kg, 2-3%, franko vagon Beograd, prompt. ponudba 355, povpr. 345, zaključek 350, pšenica, 79 kg, 2%, franko post. Smederevo, prompt. ponudba 355, ječmen, franko vagon Mladenovac, prompt. ponudba 270, oves, franko vagon Mladenovac, ponudba 260, fižol, bački, rešetani, franko vagon Beograd, ponudba 540, povpraševanje 515. Tendencja neizpremenjena. Pšenica čvrsta in je bilo tudi nekoliko zaključkov.

Novosadska blagovna borza 18. septembra. Na produktivni borzi notirajo: Pšenica bačka, 79-80 kg, 10 1/2 vag. 350-355, sremska, 80 kg, 3 vag. 345, ječmen bački, 67-68 kg, 3 vag. 280, sremski, 68 kg, pomladni 6 1/2 vag. 280, oves bački, Subotica, 5 vag. 250, banatski Velika Kikinda, 3 vag. 230, koruza bačka, 3 vag. 345, bačka v storžih, 5 vag. 132 1/2, banatska v storžih Zenta, 5 vag. 130, beli fižol, povpraševanje 510, moka bačka »0«, 4 vag. 562 1/2-565, »0« 4 vag. 580, »2« pon. 510, »5« 1 vag. 450, »0« 2 vag. 400-405, »0« Novi Sad, 2 vag. 575, sremska »0« 1 vag. 550. Tendencja čvrsta.

Dobava, prodaja.

Dobava raznega telegrafskega materiala. Pri ravnateljstvu državnih železnic v Subotici se bo vršila dne 25. septembra t. l. ofertalna licitacija glede dobave raznega telegrafskega materiala.

Dobava delov za vesting-zavore. Pri ravnateljstvu državnih železnic v Subotici se bo vršila dne 26. septembra t. l. ofertalna licitacija glede dobave delov za vesting-zavore.

Prodaja skladišča v Mariboru. V pisarni inženirskega oddelka Dravske divizijske oblasti v Ljubljani, Kongresni trg 1, se bo vršila dne 25. septembra t. l. ob 11. uri dopoldne javna usmena dražba za prodajo skladišča v Einspillerjevi ulici v Mariboru.

Dobava sena in slame. Pri intendanturi Dravske divizijske oblasti v Ljubljani se bo vršila dne 25. septembra t. l. druga ofertalna licitacija glede dobave 600.000 kg sena in 270.000 kg slame, dne 24. septembra t. l. pa pri komandi vojnega okruha Maribor glede dobave 600.000 kg sena in 260.000 kg slame.

Dobava raznega orodja. Pri ravnateljstvu državnih železnic v Subotici se bo vršila dne 24. septembra t. l. ofertalna licitacija glede dobave raznega orodja.

Dobava ključev. Pri ravnateljstvu državnih železnic v Subotici se bo vršila dne 24. septembra t. l. ofertalna licitacija glede dobave nemških ključev.

Dobava špirita. Pri ravnateljstvu državnih železnic v Subotici se bo vršila dne 24. septembra t. l. ofertalna licitacija glede dobave 1.000 kg denaturiranega špirita.

Dobava spirarnih svedrov. Pri ravnateljstvu državnih železnic v Subotici se bo vršila dne 24. septembra t. l. ofertalna licitacija glede dobave 1.300 komadov spirarnih svedrov.

Dobava orodja. Pri ravnateljstvu državnih železnic v Subotici se bo vršila dne 28. septembra t. l. ofertalna licitacija glede dobave raznega orodja (svedrov, kladiv, nemških ključev itd.)

Dobava moke. Pri intendanturi Dravske divizijske oblasti v Ljubljani se bo vršila dne 28. septembra t. l. druga ofertalna licitacija glede dobave 180 lisoč kg pšenične krušne moke (lipa 80% b).

Dobava litih cevi. Pri ravnateljstvu državnih železnic v Subotici se bo vršila dne 29. septembra t. l. ofertalna licitacija glede dobave 140 komadov litih cevi.

Dobava bandaž za kolesa in fasoniranega železa. Pri ravnateljstvu državnih železnic v Subotici se bo vršila dne 29. septembra t. l. ofertalna licitacija glede dobave bandaž za kolesa in fasoniranega topljenega železa v palicah.

Dobava pisarniškega materiala. Pri upravi državnih monopolov v Beogradu se bo vršila dne 29. septembra t. l. ofertalna licitacija glede dobave raznega pisarniškega materiala.

Dobava lesa za fla. Pri upravi državnih monopolov v Beogradu se bo vršila dne 3. oktobra t. l. ofertalna licitacija glede dobave lesa (desk itd.) za fla.

Dobava linoleuma. Pri ravnateljstvu državnih železnic v Subotici se bo vršila dne 2. oktobra t. l. ofertalna licitacija glede dobave 750 m² linoleuma.

Dobava blaga »Segeltuch«. Pri ravnateljstvu državnih železnic v Subotici se bo vršila dne 2. oktobra t. l. ofertalna licitacija glede dobave 1000 m² blaga »Segeltuch«.

Dobava desk iz mehkega lesa. Pri upravi državnih monopolov v Beogradu se bo vršila dne 2. oktobra t. l. ofertalna licitacija glede dobave večje količine desk iz mehkega lesa.

Pogoji in natančnejši podatki o gornjih dobavah in prodajah so v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesantom na vpogled.

Veletrgovina

A. Šarabon

v Ljubljani

priporoča

špecerijsko blago

raznovrstno žganje,

moko

in deže ne pridelke,

raznovrstno

rudninsko vodo.

Lastna pražarna za kavo in mlin za dišave z električnim obratom.

Ceniki na razpolago.

ELEKTROTEHNIČNO PODJETJE

Leop. TRATNIK

Ljubljana, Sv. Petra cesta 25

Naprava kompletnih elektrarn.

Zaloga raznih motorjev, svetilnih teles, žarnic in inštalacijskega materiala.

Načrte in proračune na zahtevo.

Na veliko in malo!

Priporočamo: galanterijo, nogavice, potrebščine za čevljarje, sedlarje, rinčice, podloge (belgier), nadalje potrebščine za krojače in šivilje, gumbe, sukanec, vezanine, svilo, lehtnice decimalne in balančne najceneje pri

JOSIP PETELINC

Ljubljana, Sv. Petra nastp 7.

Veletrgovina

GREGORC & VERLIČ

LJUBLJANA

priporoča

špecerijsko, kolonijalno blago

in

vsakovrstno žganje.

Zahtevajte cenike!

Telefon 246.
Brzozjavke: Grellč.

KAMENIT

TOVARNA UMETNEGA ŠKRILJA IN ELEKTRARNA DRUŽBA Z.O.Z.

LAŠKO

Slovenija

Ustanovljeno leta 1910.
Dolgoletna garancija za dobro kakovost.

Cenejše kakor ilovna opeka.

Kamenit sestoji iz azbesta (kamen) in portland-cementa, vsled tega je streha vedno močnejša in ne zahteva nobenega popravila.

Dolžnost vsakega posestnika strehe je, da si naroči večno trpežno in ognja varno streho iz

KAMENITA = ETERNITA.

Razširjajte „TRGOVSKI LIST“!

Industriji oglašajte v „Trgovskem listu“!